

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄໍາເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າສະດາງ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ ແລະ ບາງຮີດ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

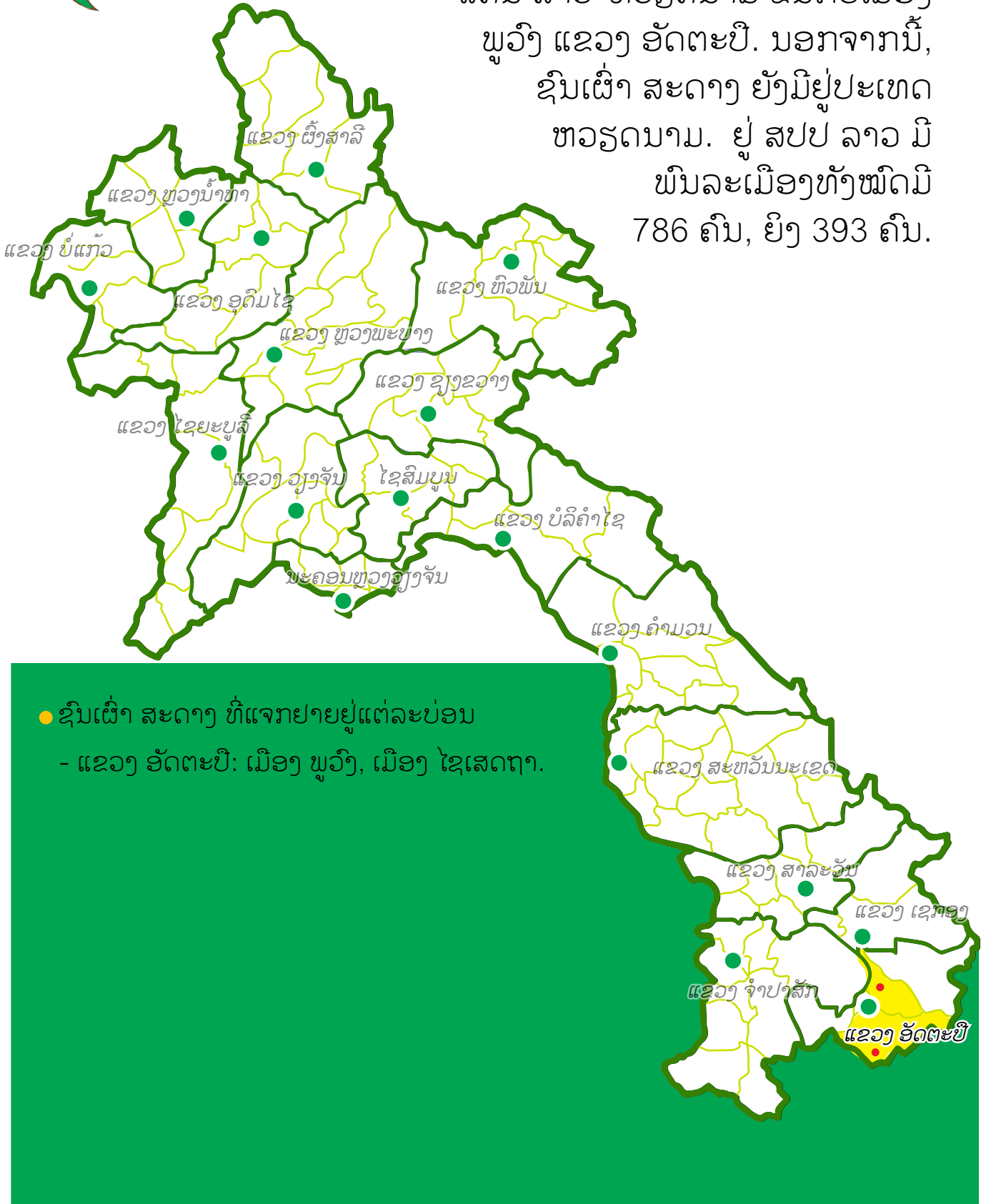
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

**ແຜນທີ່ການແຈກ
ຢາຍພົນລະເມືອງ**

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ຕັ້ງພູມ
ລຳເນົາຢູ່ບ້ານ ຫ້ວຍສິນ, ພູຢາງ, ບ້ານ
ດາກຕູດ, ບ້ານ ພູເກືອ ລຽບ ຕາມຊາຍ
ແດນ ລາວ-ຫວຽດນາມ ຂຶ້ນກັບເມືອງ
ພູວົງ ແຂວງ ອັດຕະປື. ນອກຈາກນີ້,
ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ຍັງມີຢູ່ປະເທດ
ຫວຽດນາມ. ຢູ່ ສປປ ລາວ ມີ
ພົນລະເມືອງທັງໝົດມີ
786 ຄົນ, ຍິງ 393 ຄົນ.

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານພູມລຳເນົາຢູ່ລາວມາແຕ່ ເທິງນານແລ້ວ, ສຳລັບກົກເຄົ້າເຫງົ້າກໍຂອງ ຊົນເຜົ່ານີ້ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ ແລະ ຫຼັກຖານທີ່ຊັດເຈນ ແຕ່ຈຳນວນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ລາວໃນປັດຈຸບັນເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກບັນດາ ແຂວງພາກກາງຂອງ ສສ ຫວຽດນາມ ໄດ້ປະມານ 100 ກ່ວາປີມາແລ້ວ. ໃນໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຕັ້ງພູມລຳເນົາລຽບຕາມຊາຍແດນ ລາວ - ຫວຽດນາມ ເຂດ ດາກອຸງພາຍໃຕ້ບັງຄັບບັນຊາຂອງຕາແສງ ເພຍຫຼວງ ແລະ ຕາແສງ ຢະມູ.

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: “ສະດາງ” ຊົນເຜົ່າ ອື່ນເອີ້ນ, ຊື່ທີ່ ເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ຊື່ທີ່ໃຊ້ທາງການ. ໃນປັດຈຸບັນກໍແມ່ນຊົນເຜົ່າ “ສະດາງ”. ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ປະກອບມີ 3 ແຊງ ຄື: ສະດາງດວນ, ກາຢ້ອງ ແລະ ສະດາງ.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ

ການດຳເນີນຊີວິດທາງດ້ານເສດຖະກິດແຕ່ກ່ອນຮອດປັດຈຸບັນ ສະດາງ-ກາຢ້ອງ ແມ່ນຖືການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າຈ້າວເປັນຕົ້ນຕໍ, ເຮັດສວນປູກພືດທີ່ມີທາດແປ້ງ, ພືດຜັກນາໆຊະນິດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ກິນໝາກເປັນສຳຮອງ, ສະດາງ-ກາຢ້ອງ ມີມູນເຊື້ອທາງດ້ານຫັດຖະກຳຈັກສານ, ມີຄວາມຊຳນານໃນວິຊາຕີເຫຼັກ. ແຕ່ກ່ອນຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ບໍ່ລ້ຽງສັດຫຍັງໝົດ. ປັດຈຸບັນແມ່ນລ້ຽງສັດປະເພດຕ່າງໆ. ສ່ວນກາຢ້ອງ ແຕ່ກ່ອນຮອດປັດຈຸບັນມີມູນເຊື້ອໃນການລ້ຽງສັດທຸກຊະນິດ.

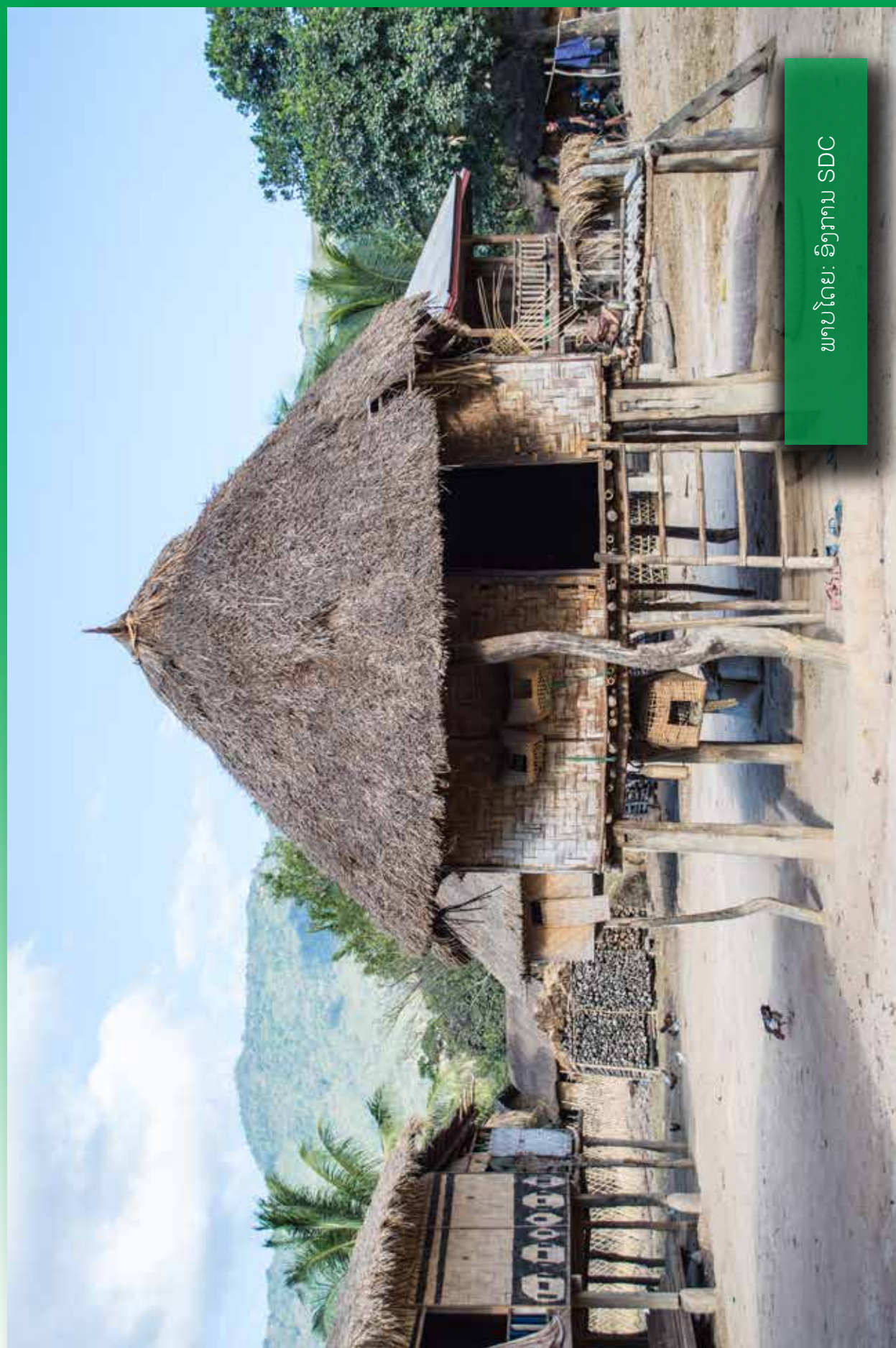
ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ເປັນຮູບວົງມົນ ແລະ ມີສາລາກວານ ຢູ່ເຄິ່ງກາງ, ເຮັດຮົ່ວອ້ອມບ້ານ, ຈຶ່ງປະຕູເຂົ້າບ່ອນດຽວ ແລະ ປະຕູໂຂງ ເຂົ້າບ້ານແມ່ນເຂົ້າເຈົ້າ ປູກຫວານໃສ.

ລັກສະນະເປັນເຮືອນຮ້ານທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ມອກຕອກລີບ, ລວງ ຍາວ ແລະ ລວງກວ້າງແມ່ນຫຼຸດລື່ນກັນຢ່າງຂາດຂັ້ນ, ຫຼັງຄາມຸງດ້ວຍ ຫຍ້າຄາ ແລະ ຫຍ້າເຊີຍ, ແອມຝາໄມ້ເຮຍ, ເປັນເຮືອນລວດດຽວ, ມີ ຕຽງສະເພາະແຕ່ລະຄອບຄົວໂດຍຈະມີເຕົາໄຟຂັ້ນ. ຢູ່ໃນເຮືອນຫຼັງໜຶ່ງ ຂອງເຂົາເຈົ້າມີຫຼາຍຄອບຄົວຢູ່ຮ່ວມກັນຄື: ຈະມີແຕ່ 5-7 ຄອບຄົວ, ການແຕ່ງກິນ, ການໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆ ແລະ ການຜະລິດແມ່ນເປັນຂອງ ຄອບຄົວໃຜລາວ.

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ວັດທະນະທຳດ້ານເຄື່ອງນຸ່ງເວັ້ນຢ້ອງ, ຜູ້ຊາຍຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ແຕ່ກ່ອນແມ່ນນຸ່ງກະຕ່ຽວ, ຫົ່ມເສື້ອລາຍເຮັຍ, ຫົ່ມຜ້າກະວູ, ເກົ້າຜົມ, ຕັດແຂ້ວ, ມີປອກແຂນ. ສຳລັບກາຢ້ອງຜູ້ຊາຍແມ່ນນຸ່ງກະຕ່ຽວ, ຫົ່ມເສື້ອແຂນສັ້ນ, ບໍ່ຕັດແຂ້ວ, ບໍ່ປ່ອງຫູ, ບໍ່ເກົ້າຜົມແຕ່ມີປອກແຂນ, ປອກຄໍ, ໝາກປັດ, ມີແພແດງຄຽນຫົວ, ແມ່ຍິງສະດາງ ນຸ່ງສິ້ນບໍ່ເຂັ້ມ, ຫົ່ມເສື້ອແຊະ, ເກົ້າຜົມທາງຫຼັງ, ໃສ່ໝາກປັດ, ຕັດແຂ້ວ, ບ່ອງຫູໃສ່ຕ້າງ, ແຕ່ແມ່ຍິງກາຢ້ອງນຸ່ງສິ້ນສີດຳ, ຫົ່ມເສື້ອແຂນຍາວສີດຳ, ເກົ້າຜົມທາງງ່ອນ, ບໍ່ຕັດແຂ້ວ, ບ່ອງຫູໃສ່ຕ້າງ, ຕຸ້ມຫູນ້ອຍ, ໝາກປັດ ແລະ ມີປອກແຂນ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ອາຫານຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ສ່ວນໃຫຍ່ກໍກິນແບບທຳມະດາ ເຊັ່ນ: ປັ້ງຊີ້ນ, ແກງໄກ່, ລາບ, ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ສາມາດຫາມາໄດ້ຕາມ ທຳມະຊາດ, ຈາກການລ່າສັດ, ປະເພດນ້ຳດື່ມແມ່ນດື່ມນ້ຳດື່ບທີ່ຕັກມາ ຈາກຫ້ວຍຮ່ອງ, ດື່ມເຫຼົ້າໄຫ ແລະ ສູບກອກທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ໄຜ່ ແລະ ໄມ້ເຮ້ຍ. ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການປ່ຽນແປງໄປເລື້ອຍໆຕາມຍຸກສະໄໝ.

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ເຄົາລົບບູຊາຜີພໍ່, ແມ່ທີ່ລ່ວງລັບໄປ. ນອກຈາກນັ້ນຍັງມີຜີປ່າດົງ, ແມ່ນ້ຳລຳເຊ, ຫ້ວຍຮ່ອງໜອງບົງ, ຍັງມີບຣະຕ່າງໆ ອີກຄື: ບຣະຣັນ, ບຣະ ອຸຍ, ບຣະບູມ, ບຣະຜັກກາດ ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ວ່າບຣະທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ສຸດແມ່ນບຣະບຣິນເນີມ. ກ່ອນໜ້າ 50 ປີ ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ-ກາຢ້ອງ ໄດ້ເຮັດ ບຣະບຣິນເນີມ ດ້ວຍການ ຂ້າຄວາຍ 7 ໂຕ, ຢູ່ຫຼັກເສົາຕໍ່ໜ້າສາລາກວານ, ຖ້າແມ່ນຄອບຄົວໃດທີ່ເປັນເຈົ້າກົກ, ເຈົ້າເຫຼົ້າ ແລະ ຮັ່ງມີ. ພາຍຫຼັງເຮັດລວມໝູ່ໝົດບ້ານແລ້ວຍັງເຮັດແຕ່ລະຄອບຄົວອີກ.

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ແລະ ກາຢ້ອງ ມີການແຕ່ງດອງແຕກຕ່າງກັນຄື: ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ຄູ່ບ່າວສາວພົວພັນຢ່າງເສລີພາບ, ໃນການພົວພັນບ່າວສາວ ຢູ່ສາລາກວານ, ຍິງສາວມີສິດເລືອກ. ຖ້າມັກບ່າວຄົນໃດກໍນອນນຳບ່າວຄົນນັ້ນ, ເມື່ອມີຍິງສາວຄົນໃດມານອນນຳຢ່າງລຽນຕິດຖືກຕົນເອງມັກກໍສະເໜີໃຫ້ຜູ້ໃຫຍ່ໄປຖາມ. ມື້ທີ່ຕົກລົງກັນຄູ່ບ່າວສາວທຽວໄປນອນນຳກັນຢູ່ສາລາກວານ. ຖ້າວ່ານອນຢູ່ເຮືອນຜິດຜີເຮືອນຕ້ອງແປງຜີເຮືອນດ້ວຍເຫຼົ້າໄຫ, ໄກ່ໂຕ, ຖ້າຜິດຜີບ້ານ ຫຼື ຄູ່ບ່າວສາວຮ່ວມປະເວນີນຳກັນເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານເຈັບເປັນກໍຕ້ອງແປງບີບ້ານດ້ວຍເຫຼົ້າໄຫ 7 ກົກ, ຄວາຍ 1 ໂຕ, ໝູ 5 ໂຕ ແລະ ໄກ່ 15 ໂຕ. ເມື່ອແຕ່ງດອງແລ້ວຜົວໄປກິນເຂົ້າຢູ່ສາລາກວານຈົນກວ່າເມຍມີລູກ, ຖ້າເມຍບໍ່ມີລູກ, ຈົນຮອດອາຍຸເຖົ້າແກ່ຈຶ່ງຄ່ອຍໄດ້ກິນເຂົ້າຢູ່ເຮືອນ, ການແຕ່ງດອງຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ບໍ່ມີຄ່າດອງ, ກໍລະນີປະຮ້າງກັນຈະຖືກປັບໄໝດ້ວຍຄ້ອງຈູມ 2 ຄູ່, ທີ່ມີລາຄາເທົ່າຄວາຍ 1 ໂຕ. ໃນຮອບວຽນປີໜຶ່ງຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ແມ່ນງານບຸນປີໃໝ່, ງານບຸນກິນເຂົ້າໃໝ່ຫຼັງຈາກເກັບກ່ຽວຜົນລະປູກ ແລະ ເຂົ້າແລ້ວ.

ພາບໂດຍ: ອິນເຕີເນັດ

ເຄື່ອງດົນຕີຜົນເມືອງ

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ-ກາຢ້ອງ ມີເຄື່ອງດົນຕີຜົນເມືອງຫຼາຍ ຊະນິດຄື: ຄ້ອງລາ, ຄ້ອງຈູມ, ຄ້ອງນ້ອງແນ້ງ, ມີກອນຂັບລຳປະເພດຕ່າງໆ.

ພາບໂດຍ: ອິນເຕີເນັດ

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ບໍ່ມີຕົວໜັງສືພາສາປາກເວົ້າເປັນອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນ, ຊຶ່ງຈັດເຂົ້າໝວດພາສາ ມອນ-ຂະແມ, ພາສາປາກເວົ້າແຕ່ລະແຊງຂອງຊົນເຜົ່າ ສະດາງ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນອອກໄປຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ສະດາງ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ສະດາງ
01	ສະບາຍດີ	ປະອຶະລຽມ
02	ໂຊກດີ	ຕະແຫຼຣະ
03	ຂອບໃຈ	ໂລຢາເຣີມ
04	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ເຈເນາະໃບ?
05	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ຈ້ອງປຣອນເອຍ?
06	ລາກອນ	ຈິວເຢຍິ
07	ພົບກັນໃໝ່	ກັບນາວ
08	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ເປຈະແນະ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ແນວລາວສ້າງຊາດ ແຂວງ ອັດຕະປື

